

MAGYAR MERKUR

1789-dik esztendőben.

Róm. Csász. és Apost. Kir. Fels. különös engedelmével.

Szerdan Pünkösd-havának- 20 dik Napján.

Hazabeli tudósítások.

A azok a' Török Tisztek, a' kik majd 5 hónapok-
tul fogva a' Györi várban tartatnak, az ő sza-
badságoktul, melly ez előtt meg- engedtetett
kiek, tellyesféggel meg- fosztattattak, és a' mint e-
gyik levelemben előre meg- irtam vala, egynehány
től fogva békóba verettettek; de nem azon okbul,
mellyet akkor jelentettem, hanem e' következendő-
ül: Novi várának meg- vételénél a' Fő Vezér Lau-
on Baró meg- engedte a' Dubnoi Basának és a' No-
iai Begnek kezes létek mellett, hogy 30 Törökök,
kik betsületes szavokat adták és előre meg- igérték
gy hónap múlva való visszfa- jöveleteket, a' felesé-
ekkel és gyermekekkel együtt el- mehessenek. De
zekből a' 30 Törökökbül még egyik sem töltötte- bé-
távat, és maig is oda maradtak; a' Fő Vezér leg-

Q q

jobb

jobb eszköznek tartotta tehát ezután a' Törököket szavoknak bé-teljesítésére kényszeríteni, hogy parancsolatot adott, hogy a' bég és a' vele fogva lévő tisztek vasra verettefsenek, és a' köz embercként naponként 4 kr. adafsának nékiek. Ezek mostanában a' Bétsi kapunál a' bátyák alatt lévő tömlőben vagnak, és minden napon rövid ideig békóikban a' szabad levegőre botsáttatnak, a' nekik rendelt 4 kr. egyik sem veszi-el. Laudon Vezérről mindenkor nagy tisztelet-tétellel beszéllenek, de sorsokon felettébb szomorkodnak. Nem régen Nefzméri Kapitány F. H. Ferdinánd Regimentjéből, a' ki Novinak végső ostrománál különösen jól viselte magát és egynehány sebeket kapott volt, meg-látogatta ezen rabokat, a' kik őtet mint testvérjeket ölelgették és tsókolgatták, ő a' tőlök származott sebb-helyeit mutatta nékiek,ők ellenben békóikra mutogattak és szivekre tevék kezeket, bizonyosságul, hogy mélyebb sebeik vagnak. — Midőn éneklő madarak árultatnak, ezek a' foglyok 20at 30at is meg-vesznek, kalitkájokat meg-nyitják és ezekkel a' szavakkal el-repitik: vajha mi is színt olly szaporán meg-szabadulhatnánk, valamiként titeket szabadon el-eresztünk mostanában.

Petriniában Ápril. 26án költ levél következőképpen írja-le a' Törököknek Ápril. 24én történt béütéseket Sirovátzba: — Már egynehány napoktól fogva az a' hír terjedet-el, hogy a' Törökök a' Bányajukai, Predori és Bihatsi környékről gyűlnek - öszve, olly fel-tett szándékkal, hogy a' mi földünkre által-űszenek. Ezen öszve-gyűlésnek ideje Ápril. 22dikére vala meg-határozva, és 24én 7000 gyalog' és lovasokbul álló sereggel Novin-fellyül száraz földünkre által-rohantak. Ezek felső Sirovátznál bé-ütöttek, az ottan lévő sántzhoz közel egy csoportot állítottak,

hogy

gy a' bé-rohant sereget óltalmazták és a' sántzban
 a' kompániákat ne engedjék ki-ütni. Azon köz-
 a' bé-rohant fokaság a' 40 házokbul álló Felső Si-
 watzi 19 házakat le-rontá, a' falun kívül lévő 5 há-
 a' kkal együtt. A' vég - vidéki lakosoknak mindenütt
 gy-ir előre jelentetett vala ezen következett veszede-
 za-án; a' ki el-szaladhatott az a' közel való erdőbe fu-
 e-ott, de az öregek, kisdedek, betegek és az el-késet-
 gy-ek, vagy meg-ölettettek, vagy pedig fogságba vit-
 bb-ettek; az itten taláztatott marhákat az ellenségek
 H.-ind el-hajtották magokkal. A' sántzban lévő kato-
 os-ánknak olly móddal tért-ki az ellenség, hogy ágyú-
 ny-ek nem érheték őtet. A' hátra - maradott Török tso-
 a' ort még tsártákunkat fel-akarta gyújtani, és a' ben-
 k, a' lévő 30 embereket vezetőjökkel együtt el - fogni.
 ök-afszontalan lövöldözött a' Török fokaság ezen kevés
 e-embereinkre ágyúkból és apró fegyverekbül; mert
 k-ek semmiképen nem adták-meg magokat. Ez oká-
 ok-ot neki bofszonkodván a' Törökök, más eszközhöz
 ak-nyamodának, t. i. szalmával meg-akarták rakott szekeret meg-
 nt-nyújtának és a' hegyről le-botsáták azt a' tsárták fe-
 e-ly, hoga az amattól meg-gyúladjon; de a' szekér az
 ó-ban meg-akadott és szándékjokkal együtt füstbe
 é-ent.

A' Berbiri Törökök nagyon bátortalanná tézük
 Száva mellett való járást; mert a' miként valakit
 a-embereink közzül ezre vesznek, leg-ottan által - lö-
 e-öldöznek. Nem régenten 3 afszonyok a' Szávara
 il-entek vízért; ezeket meg-látván a' Törökök, mind-
 re-ott 20 és több lövöldözéseket tevének iréájok. A
 a-eg-rémült afszonyok a' hajóban hasra fekvének, és
 il-hajót arra engedék menni, a' merre a' víz vitte.
 z-alamivel alább segítségére menének az emberek és
 a' partra vonák a' hajót. — Egy két napokkal utóbb

vizont némelly Törökök a' túlso erdőbe az alsó várofi ser főző háznak által-ellenébe helyezteték magokat, az azon el-menő embereket lesék, és egy végvidéki katonát főbe lőnek vala. De már eddig vége lett kötekedéseknek; mert Májusnak 9én a' Törökök között félelmet és rettegést okozó Laudon hadi fejedelem Ruvroá Báróval együtt, Új Gradiskára érkezett és Berbirnek ostromoltatására is minden készen vagyon immár.

A' Szeremi és Bánáti határ-széleken mindenütt tsendefség uralkodott eddig; de nem fokára ezen nyugodalom a' vérengző háborúnak tsatázásaival és a' fegyvereknek zörgéseivel fog fel-váltatni. A' Hadi Fejedelem Hadik Gróf a' nagy tábornak vezérségét, ezen terhet, mellynek el-viseléséül (ugymond Hadik Gróf egy tudós Magyarhoz szólló levelében), a' *Felséges Urunknak, az egész Birodalomnak, és az idős Hazánknek java és szerentsége függ, az ő öregsége által el-lankadott vállaira* Máj. 7én fel-vette, és 9én azt a' parantsolatot hirdettette-ki, hogy 20án De Linny Hertzegnek vezérsége alatt tábor verettesék Oppovánál, mellybe 10 batalljon Granadérok, 6 batalljon Fuzelirok és 18 divizio Lovafok szállandók lesznek. A' Zemlinben fekvő 7 batalljon Granadérok, a' többi 3 batalljonok Karlovitzból 17én útnak indulni fognak. Mind ekkoráig a' fő szállás Futakon vagyon, de egynehány napok mulva minden ágaival meg-fog-mozdúlni, és a' mint hallatik Káránfebes felé, venni útját. A' katonaság örül az útra indito parantsolatnak, és ezen jelentésre mindenik katona egynehány pohárbort ivott a' Fő Vezérnek egészségére, és fel-kiáltotta: *Éljen Fő Vezérünk, a' ki a' Törököket akarja megtámadni!* — Zemlinben a' két Regimentek Dalton és Káprará fognak maradni, Besániánál egynehány batalljon

ljon Pelegrini és Toskána Gyalogok és még fellyebb a' Szerviai szabad sereg; a' lovasok közül Modena es Lobkovitz könnyü lovasok (*Chevaux legers*) az Ulánokkal együtt. A' vezérség Nájgebauer Fő Vezér-Hadnagyra vagyon bízva. A' Dunán strázsálo hajós sereg nagyon meg szaporittatik, és külömbféle gyűjtö hajók épittetnek.

Móldvából. Kóburg Hertzeg az ő egész seregével ki-indult Románbul, hogy közelebb Oláh ország-felé léptessen, és Splényi Generált az elől járó sereggel előre el-küldötte Foksánra.

Hadi történetek. A' Cs. K. Lovaságnak Generálisától Kóburg Hertzegtől a' Podu Pezedy táborbul küldött tudósításban Máj 7 jelentetik, hogy az Orosz-Császári Generál-Hadnagy Úrtól Dorfeldtől vette a' tudósítást, hogy az Oroszok ugyan a' nevezett Generál-Hadnagynak vezérlése alatt Májusnak első napján a' Gallatznál magát sántzba vett 6000 főkből álló ellenségre ütöttek, és olly szerentséfen meg-verték azt, hogy 2000 Törökök halva maradtak az ütközet helyen, és azoknak Vezérjek Ibrahim Basa, fok fő rendü Törökökkel és 1500 emberekkel el-fogattatott, és 37 zászlókat 13 ágyúkkal egyetemben a' győzödelemnek jeléül el-vittek magokkal az Oroszok, a' kik tsekély veszteségekkel szerzették a' diadalmat; mert csak 60 el-esettekbe, de 100-an fellyül meg-sebefettekbe került nékiek.

Bétsből. A' Felséges Császárt e' most folyó hónapnak 13án nem lelte a' hideg; a' következő éjtszakán is meg-lehetős tsendefséggel nyugodott ő Felsége. Az olta kedves hangon szóllanak a' hírek ő Felségének jobbulása felől. — A' Török Császárnak meg-halálozása felől Olasz országba érkezett hírek Ápril. 6a után következett éjtszakát említik, mellyen

a'

a' Szultán az ő ágyas-házából a' paraditsomba bujdosott.

A' közelebb múlt hónapnak 24én Lembergben az ottan fekvő első vár-őrző Regiment azt a' napot inneplette, mellyen az el-múlt esztendőben olly ditsőségesen hartzolt ezen Sereg Rohatinnál, a' hol egy maroknyi öreg vitézek, ugymint 553 emberek, 4000 Törökökön ditső és foganatjaira nézve jeles győzödelmet nyertenek, az ellenség közzül 1000et, kit megöltének kit sebbe ejtettek, és felettéb nagy prédához jutottanak. Az Érseki *Ceremoniarius* ezen innepen helyes beszédet tartott, melly ezen ősz vitézeknek sziveket elevenérzékenységgel illette. A' mostanában Fő Hadnagy Plank Úr, a' ki éppen akkor vezérlette ezen kevés népet, és okos rendelkezései által nagyot használt a' győzödelemnek el-nyerésére, maga jelen-létével fényessé tette az inneplést. Melly betsben tartatik ezen Regimentnek bátorsága, nyilván meg-bizonyítja az, hogy megint 2 kompániáji parantsolatot vettek Román felé indulni.

Azokbul a' levelekbül, mellyek hajókon Triesztbe érkeztenek, értjük, hogy az Orosz Császári Májor Lambro Kazzioni az ő hajós seregével Szitziliának Szyrakus városa felé vett útjában Skutarihoz nem meszfe 3 Török hajókat fogott légyen-el, mellynek egyike gabonával, a' másika olajjal és a' harmadik riskásával vala meg-terhelve, és hogy ezen zsákmánynak kettejével utban vagyon Trieszt felé.

Holmi nevezetes hírek.

Spanyol országnak Királya az egyházi és papi ügyökben némelly változásokhoz akar fogni, mellyeket a' közönséges jó meg-kiván; mire nézve minden *Univerzitásoknak* az országban meg-hagyta, hogy ité-

leteket küldjék-bé , mennyire terjed-el a' világi hatalom a' vallás' dolgokban?

Lengyel ország. Azoknak a' Lengyel földes Uraknak és Jobbágyoknak , a' kik Khotimnak ostromoltatásánál a' szabad Közönségnek tartományában kárt vallottanak, a' Felsőes Császárnak parantsolatjából 29 ezer, 680 N. for. fizettetnek. Ennyire betsültetett a' vallott kár. — A' Cs. Királyi tartománnyal határos Lengyel földről adatott jelentés szerént 60 haramiák kőborlanak azon a' tájékon és fok gonofságot követnek-el. Ezek zöld ruhában vagynak felöltözve , és a' Lengyelektől el-tsapott Hadnagytól vezettetnek. Mint-hogy pedig a' Cs. K. tartománnyak is veszedelmet szenvedhetnének ezek a' gonofs tévők; a' Bródi tanácsra állott a' Gródi törvényfőeknek kérésére és mostan közöfsen vadászfák a' haramiákat, melly okbul reménylhető , hogy nem sokára azon tájék meg-fog tisztítottá tölök , mert a' Lengyelek' részéről 100 emberek rendeltettek a' haramiáknak el-fogattatásokra. — Lukczini Gróf, a' ki Pruszszus Minister képében Varsóban mulat, leg-közelebb ebben a' tulajdonságban leg-először ebédlett az Udvarnál. Mostanában észreveszik a' Lengyelek , hogy ő és az Orosz Császári követ igen jó-értésben élnek egymással, mellyből azt lehet ki hozni, hogy a' Petersburgi és Pruszszus udvarok között megint helyre visszazállított az egyesség, melly jelenéfen fokon török fejeket. Azt ebbre lehetett volna látni, hogy Pruszszia a' Lengyeleknek kedvéért nem fog olly hamarán fegyvert fogadni az Oroszok ellen, a' miként a' buzgó Hazafiak hiszelkedtek magoknak. — Potoki Gróf, a' pattantyúseregnek Vezére, a' kiról nem régenten tsudalatos hírek jártanak, a' rendeknek jelentette, hogy az Uránai igazgatását önként le-tézi és tulajdon Potoki

Re-

Regimentjét tellyefséggel oda engedi a' szabad Közönségnek.

Vukovárról Tót országban Máj. első napján. Ápril. 18án tizenkét Törökök a' Válszevonal Török földön álló szélső őrizettünkre ütöttek; de ketten megölettettek és tizen a' szabad seregnek vezérjéhez Mihályevitshez fogva vittettek. Ezeknél 1500 forintig való prédát, 3 zseb-órákat, 5 lovakat és egynehány fegyvereket találtak a' szabad katonák. — A' Törökök 20án Kollobáron túl lévő ör-állóinkra rohantak, 4 köz legényeket 1 káplárral együtt a' Miháljevits seregébül agyon ütöttek. — A' raboknak ki-váltások felől semmit nem akarnak a' Törökök hallani; egyigaz Muzulmán, ugymond, nem fogatja-el magát, maradjon tehát rabságban.

A' Skutari Basa nagy summa pénznek ajándékával akarván mintegy 2 hónapok előtt a' fényes Portának kedveskedni és véle meg-békélleni, ezen summa mellyet 2 millio piafternek mondják lenni, Albániának tenger-melleyékén Orosz kapti hajóstul el-ragadtattott. A' Basa ezt meg-hallotta, és minthogy Velentzei korzárnak tartotta, leg-ottan a' Durazzo révparton ki-kötött Velentzei hajón meg-ölette a' hajós népet, a' többit pedig rabságra vitte. A' Velentzei hajós seregnek Vezére, EmoVitéz előre meg-értvén a' dolognak folytat, rá-kéri az Orosz korzárt, hogy adná vizfsza a' Basának hajóján vólt embereket, hogy annál jobban meg-győzhesse a' Basát méltatlan maga-vifeleséről és hogy elégtételre kényszerithesse, melly kérését a' kapti hajós azontul bé-töltötte. Meg-válik, mi léfszen a' dolognak ki menetele.

Ide repített hírek szerént Laudon Báro gén Uj-Gradiskára érkezvén, nevezetes történettel tette azon napót jelessé.

Ezekben a' napokban a' hajó-vonásra ítéltetett gonosztévőkkel meg-terhelt hajó érkezett Pestre, a' kik között mondatik lenni ama nagy de gyalázatos hírre kapott Groszing is.